

Моє село Ясенів Пільний

Ясенів, Ясенів!
Моя пісня, і сила, і слава.
Ясенів, Ясенів!
Ти – колиска моя і держава.

М. Болотенюк

Загальні відомості

Село Ясенів Пільний розташоване в східній частині Городенківського району на вододолі Пруто-Дністровського межиріччя, де із південного схилу гряди стікають ліві притоки Пруту, а з північного – праві притоки Дністра, які дренують поверхню місцевості. Протяжність села із заходу на схід 4 км, з півночі на південь 3 км. Через село проходить асфальтована дорога державного значення: Городенка-Снятин-Чернівці. У селі 13 ставків, великий плодоносний сад. Північною околицею села пролягає залізнична колія.

Походження назви села

Перша версія

Перша письмова згадка про село датується 1472 роком. Наскільки відомо, офіційна назва не змінювалась. Чому село так називається? За народними переказами є декілька версій. Ось перша. Першим поселився на місці даного села якийсь Ясьо. Нібито від цього імені й походить назва села (перша його частина). Є й інший переказ. Перша частина назви села «Ясенів» походить від румунського слова «ясе», що означає «вигін». Можливо, що це правильно, бо і зараз тут багато пасовиськ. Друга частина назви села «Пільний» походить, очевидно, від слова «поле».

Друга версія

А ось і друга версія. Це більш ймовірна. За переказами на місці села росло багато ясенів (порода дерев). І зараз, в'їжджаючи в село з Городенки, не можливо не помітити високих старих ясенів, які своїми поважними кронами ніби вітають приїжджих і перехожих. До цього часу одна частина села (від Глушкова) носить назву «Загайпіль», що, очевидно, походить від словосполучення «за гаєм поле». І тому село було назване Ясенів Пільний.

Третя версія

Існує ще один переказ. У той час, коли татари нападали на Україну, люди втікали від них у ліси, болота, тобто в такі місця, куди не могли пройти ординці. Втікачі поселялись на «Збродах» (місце, де зараз знаходиться торфовище), на болотистих місцях, де знаходиться частина села під назвою Кисиличина долина. Зліва по дорозі на Снятин є горб (названий у народі «Могилою») висотою зоб м над рівнем моря. Саме з нього втікачі спостерігали за тим, чи не наближаються татари. Поступово виникло село. Прізвище Буджак (а Буджаків у селі є декілька сімей) татарського походження. Переказ вказує, що першим жителем села був Проць Тумак. Ще до недавнього часу зберігався хрест, на якому було це прізвище. Слово «тумак» тюркського походження, що означає «хутряна шапка».

Важливі історичні под

Село за Австрії та Польщі

З 1349 року з перервами аж до 1939 року Галичину посідали то польські, то австрійські займанці. Село Ясенів Пільний так, як і вся Галичина, належало польській шляхті, яка грабувала трудящих, посилювала феодалні повинності, накладала величезні податки. Селянин у ті часи був беззахисною людиною, яка разом з усією родиною закріплялася за панським маєтком і не мала права змінити місце проживання.

Після першого поділу Польщі в 1772 році Ясенів Пільний опинився під владою Австро-Угорщини. З середини 19 ст. і до 1939 року село належало поміщикам Криштофовичам. За архівними даними в Криштофовича було 1710 моргів землі, а в селян - 3199 моргів.

У 1848 році в Австрії народ піднявся на боротьбу проти кріпацтва. Ці революційні виступи призвели до того, що 16 травня 1848 року австрійський цісар Франц-Йосип видав указ про скасування панщини. У честь цієї радісної події жителі села встановили пам'ятний хрест, який зберігся до сьогоднішнього дня.

У серпні 1914 року розпочалася перша світова війна. Вона привела селян Ясенева Пільного до страшного зубожіння. На листопад 1916 року в селі було лише 97 чоловіків, 456 жінок, 714 дітей. Майже всі чоловіки були забрані на війну захищати селянам австрійську владу.

Після розпаду Австро-Угорської імперії з осені 1919 по 17 вересня 1939 року Ясенів Пільний опинився під владою панської Польщі. Становище селян було нелегким. У 20-х роках у селі було десь близько 200 чоловік, які не мали землі зовсім. Вони йшли в найми до священника та багатіїв. Лише у Мар'яна Криштофовича було більше 200 постійних робітників та 600 сезонних. Поміщик мав величезні прибутки від землі, тваринництва та спиртового заводу.

Незважаючи на всі заходи польської влади ополячити український народ, жителі села тяглися до своєї національної культури. Приблизно в 1926 році в селі була відкрита хата-читальня, в якій на свої внески українці створили невеличку бібліотеку, організували товариство «Просвіта», працювали хоромий та драматичний гуртки. Лише в 1934 році українцям вдалося розпочати будівництво свого клубу - народного дому.

ВІЙНА І ПЕРШІ ПІСЛЯВОЄННІ РОКИ

І вересня 1939 року Німеччина напала на Польщу, почалася друга світова війна. А вже 18 вересня 1939 року Червона Армія ввійшла в село. На другий день, 19 вересня 1939 року, відбулися збори трудящих села, на яких було обрано перший у селі орган радянської влади – ревком. В кінці вересня 1939 року ревком розділив майно Мар'яна Криштофовича між бідняками, тому й не дивно, що вони були задоволені новою владою. Але радість була короткочасною, бо вже навесні 1940 року «визволителі» організували колгосп і в селян забрали не тільки панську землю, а й їхнє майно. Новостворений колгосп носив назву «Червона зірка».

22 червня 1941 року мирна праця була перервана віроломним нападом німецьких фашистів. У кінці червня на початку липня 1941 року в село ввійшли фашистські війська. Німці завели в селі жорстокі порядки. Колгосп ліквідували, кожен забрав з колгоспу своє і знову почався індивідуальний обробіток землі. Насильно було відправлено на роботу до Німеччини близько 80 чоловік. Майже всіх євреїв (а в селі станом на 01.01.1940 року їх було 105) німці розстріляли.

27 березня 1944 року війська Першого Українського фронту перейшли Дністер, розгромили німецькі та угорські частини, що тримали оборону та лінії ріки, оволоділи містом і залізничною станцією міста Городенки.

У село вступили радянські війська, а через кілька днів прийшли танки. Із приходом більшовиків навесні 1944 року відразу почалася мобілізація до Радянської Армії. Усіх чоловіків віком від 18 до 50 років забрали на війну. Із 600 мобілізованих з війни не повернулось 187.

У пам'ять про тих, котрі загинули в тій страшній борні, в центрі села односельчани поставили пам'ятний хрест.

1946 рік через посуху був неврожайним, і тому в 1947 році стався голод. Є письмові свідчення, що в Ясенові Пільному померло від голоду 15 осіб.

У березні 1946 року був відновлений колгосп «Червона зірка», а в березні 1947 року другий колгосп імені Сталіна. На початку 1949 року почалася насильницька колективізація. У серпні 1950 року відбулося укрупнення цих колгоспів. З січня 1963 року колгосп називався «Ленінським шляхом». Головою був Григолінський Дмитро Федорович.

У 1974 році відбулося об'єднання колгоспів Ясенева Пільного, Городенки, Серафінців, Рашкова. Було створено велике підприємство з виробництва яловичини та кормів. Спочатку головою був Стефаник Лука Юркович, а пізніше Кнігініцький Василь Васильович.

У ті часи село розбудувалось, здійснено газифікацію, заасфальтовано центральну дорогу, побудовано нове двоповерхове приміщення культурно-спортивного комплексу (найбільшого в області), сільської ради, потужний тваринницький комплекс на 3650 голів в.р.х.

11 жовтня 1992 року на центральному майдані села відкрито пам'ятник І.Я. Франкові (архітектор О. Петрина, скульптор М. Мірошніченко). Є меморіал пам'яті про загиблих односельчан у другій світовій війні. Висипано символічну могилу січовим стрільцям.

У серпні 1995 року здійснено розпаювання землі. У селі працюють: СВК (селянський виробничий кооператив) «Ясени» (голова Келець Василь Миколайович), фермерські господарства: «Овіс» (Олексюк Степан Степанович), «Надія» (Вальчук Матвій Миколайович), «Дубок» (Мандрик Микола Миколайович).

Славиться в нашому краї фірма «Смерічка» (директор Солинський Степан Петрович). Тут виготовляють добротні столярні вироби, які користуються великим попитом не тільки в Україні, а й за її межами.

ТЗОВ «ВО «УКРІНДИК» викупило тваринницькі приміщення в с. Ясенів Пільний, де вирощується близько 14000 голів індиків.

З кожним роком село змінює своє обличчя. Виростають сучасні прекрасні будинки, які зводять справжні майстри своєї справи. Значно зріс добробут селян. Здійснено реконструкцію сільської амбулаторії загальної практики сімейної медицини (головний лікар Михайлик Микола Григорович).

Освіта

У 1874 році в селі була відкрита народна школа. Першим учителем був Теодор Беруляк.

1887 року тодішня австрійська влада в Городенківському повіті надала сільській школі статус державної. Це була однокласна школа. 22 червня 1901 року однокласна школа була реорганізована в двокласну, в ній навчалось близько 100 учнів. У 1907 році було побудоване приміщення школи.

На 2 вересня 1940 року всі діти шкільного віку були охоплені навчанням у семирічній школі, де навчання всіх предметів велось українською мовою.

У 1960 році відбувся перехід на восьмирічну освіту. Навчання проходило в дві зміни. Щороку збільшувалась кількість учнів, яка сягнула за 500. Не вистачало приміщень. У 1965 році колгосп розпочав будівництво за свій кошт нової двоповерхової школи, а у вересні 1970 року всі діти вже навчались у новому приміщенні зі спортивним та актовими залами, їдальнею, бібліотекою.

У 1989 році Ясеневопільнівська восьмирічна школа була реорганізована в неповну середню, а в 1993 – в середню загальноосвітню школу I-III ступенів.

Станом на 1 вересня 2013 року в школі навчається 340 учнів. Зріс освітній рівень села.

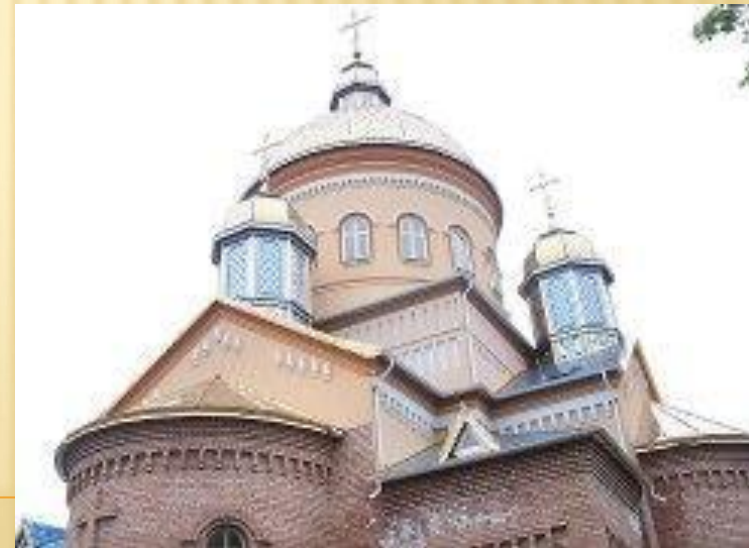
Духовність

Перша писемна згадка про церкву датується 1472 роком. Вона була розміщена на північному сході від теперішнього центру села. За архівними даними церква Чуда Святого Архистратига Михаїла була четвертою. Побудована громадою села в 1882 році. Дерев'яна на підмурованню, з п'ятьма банями, хрестообразна, на видному місці. Вигляд хреста нагадував вірним, що вони одержали спасіння через Хрест Христовий.

З великим болем у серці жителі села пригадують ту страшну чорну дату... Це сталося в понеділок, 3 жовтня 2005 року, о 12 годині дня. Стояв напрочуд тихий, сонячний день. Як завжди, в центрі села нестихаючий рух. І ніхто навіть не сподівався, що в середині святого храму вже коїлось непоправне лихо... Раптом величезні вогненні язики вирвалися назовні і охопили всю будівлю. Ні пожежна служба, ні намагання громади нічого не могли вдіяти. Храм, якому напередодні виповнилось 120 років, високим палаючим стовпом, не зачіпаючи сусідні будівлі, пішов у небо...

Затамовуючи біль, жителі села за власні кошти і при великій благодійній підтримці парафій краю, почали будівництво нової цегляної церкви.

СТАДІОН «ПАРК-АРЕНА»

Гордість села – футбольний клуб «Яспіль»

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

- 1. Камінецький Василь. Історія села Ясенів Пільний: З розповідей жителів села та архівних матеріалів. – Місто НВ, 2010. – 192.
- 2. Воробець Роман Миколайович. Матеріали на конкурс Всеукраїнської історико-географічної експедиції «Історія міст і сіл України».

*Презентацію підготувала вчитель
Ясеневопільнівської ЗОШ І-ІІІ ст. Кіндрачук У.М.
2013 р.*